

[CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN URSULA PHILIPPOTA VAN RAESVELD [UTRECHT OF AMERONGEN?]
28 JULI 1680
7154

Samenvatting: Huygens stuurt Ursula van Raesveld een eigen muziekstuk van eenvoudig karakter. Hij verklaart zich bereid op verzoek gecompliceerder versies ervan op te sturen. Tevens informeert hij hoe de gambaleraar (Hacquart?) die hij heeft aanbevolen bevalt.

Over een antwoord van Ursula van Raesveld is niets bekend.

Bijlage: lied (Huygens).

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, pp. 959-960: ontwerp (autograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. XCII, pp. 81-82: onvolledig (<Dès le premier ...pu attrapper>, <je me suis ... quelque nouvelle>, <En passant près ... que toutes vielles>).

— Worp 6, nr. 7154, p. 432: samenvatting.

— Rasch 2007, nr. 7154, pp. 1251-1253: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Carolus Hacquart; Nolten; Anna Ursula van Reede; Margaretha van Reede; Anna Catharina van Renesse (vrouwe van Warmont).

Plaats: Leiden.

Glossarium: basse continue (basso continuo); chanson (lied); concert (muziekuitvoering); harmonique (harmonisch); harpe (harp); musicien (musicus); musique (muziek); vielle (viola da gamba).

Transcriptie

À Mademoiselle d'Amerongen.

28 Julii 1680.

Mademoiselle,

Dès le premier moment de loisir que j'ay pu attrapper dans ceste foule d'occupation, que vous sçavez en trois sepmaines d'absences sont capables d'accumuler, je me suis appliqué aveq joye à produire ce petit enfant dont vous avez daigné me sommer. Il est raisonnable que celuy que vous avez mis au monde la première vous paroisse infiniment plus aymable. Car comment pourroit-il manquer de l'estre, fils d'une si belle mère, et le mien, natif d'un si vieux père, de quelle sorte d'aggrément est-ce qu'il se peut flatter? Mais, Mademoiselle, il a falu vous obéir et c'est un devoir auquel vous ne me verrez jamais manquer. Après tout, je pense pouvoir espérer que vous ne trouverez pas ce stile tout à fait insupportable, depuis la patience que je vien de vous veoir prendre à souffrir la ravauderie d'un misérable Aleman, ce qui m'a tellement surpris, que je ne cesse de plaindre à par moy la peine que vous en avez voulu donner à vos excellentes mains, si vigoureuses et si capables, et si dignes d'estre employées à tout ce qu'il y a de plus beau. | 960 |

Je me suis gardé de charger ceste chanson de trop de musique, pour ne vous donner de la fatigue au lieu de vous esgayer. Si peut-estre j'ay tort de vous espargner qui pourriez suffire à beaucoup d'avantage, vous n'aurez qu'à parler et j'ose me faire fort de vous fournir des varietez assez redoublées, pour au moins en faire passer l'envie à des Noltens.

Je croy, Mademoiselle, que vos belles joueuses de vielle auront esté contentes de connoistre celle du bon bourgeois que je leur ay enseigné, comme il est musicien assez entendu, et en effet, homme à basse continue dans les grands concerts, qui est tout dire. D'ailleurs, personne pour son estat d'un entregent assez discret, elles en pourront tirer quelque secours dans la peine qu'elles prennent à se perfectionner en ceste gueuserie harmonique. Je seray bien aysé d'en apprendre par occasion quelque nouvelle. Mais bien plus le seroy-je, Mademoiselle, à toutes les fois que je pourray avoir l'honneur de vous tesmoigner à combien j'estime celuy de pouvoir estre creu,

etc.

En passant près de Leiden, j'ai fait ma cour chez madame de Warmont, qui m'a regalé de sa harpe, bien plus digne instrument que trente vielles.

Vertaling

Aan mevrouw van Amerongen.

28 juli 1680.

Mevrouw,

Zodra ik mij kon vrijmaken in de veelheid van bezigheden, die zich, zoals u weet, gedurende drie ¹weken van afwezigheid kunnen opstapelen, heb ik me vol vreugde erop toegelegd dit kind ter wereld te brengen waartoe u mij opdracht hebt willen geven. Het is vanzelfsprekend dat het kind dat u zelf als eerste het levenslicht hebt doen aanschouwen u oneindig veel aantrekkelijker voorkomt. Hoe zou deze ook anders kunnen, als zoon van zo'n schone moeder, en [daarnaast] de mijne, afkomstig van zo'n oude vader; op wat voor versierselen kan hij zich voorstaan? Maar ik moet u, mejuffrouw, gehoorzamen en in deze plicht zult u mij nooit zien tekortschieten. Trouwens, ik meen te mogen hopen dat deze stijl u niet helemaal onverdraaglijk zal zijn, gezien het geduld, waarmee ik u onlangs het lapwerk van een miserabele ²Duitsers zag verdragen, hetgeen mij dermate verraste, dat ik niet ophoud de moeite te beklagen, die u uw voortreffelijke handen, zo geoefend en kundig, zo waardig om voor het allermooiste te worden ingezet, ervoor hebt willen laten doen.

Ik heb mij ervoor gehoed dit ³lied met te veel muziek te overladen, teneinde u niet te vermoeien waar ik u wilde verblijden. Wanneer ik misschien ongelijk had om u te besparen wat veel ten voordele had kunnen bijdragen, hoeft u slechts uw mond open te doen, en ik durf wel te beweren dat ik u naar behoren geornamenteerde varianten verschaft, om op zijn minst de behoefte aan het werk van lieden als Nolten te laten uitdoven.

Ik meen, mejuffrouw, dat uw schone ⁴gambaspeelsters tevreden zullen zijn de gamba van die brave ⁵burger te leren kennen die ik hun heb genoemd, aangezien hij een goed onderlegd musicus is en immers tijdens de grote uitvoeringen in de basso continuo voorziet, hetgeen genoeg zegt. Verder, aangezien hij een tamelijk bescheiden persoon is voor iemand met een dergelijke reputatie, kunnen ze zich daarop verlaten bij de inspanning die zij zich zullen getroosten om zich in deze harmonische armoede te vervolmaken. Het zal mij een genoegen doen bij gelegenheid enig nieuws hierover te vernemen. Maar veel meer, mejuffrouw, zal dat gebeuren telkens wanneer mij de eer vergund is u te kunnen betuigen hoezeer ik de eer acht te kunnen worden beschouwd als,

enz.

Langs Leiden komend, heb ik mijn opwachting gemaakt bij ⁶mevrouw van Warmont, die mij heeft verwend met haar [spel op de] harp, een instrument dat meer waarde heeft dan dertig viola da gamba's.

---

1. Huygens was van 3 tot 21 juli op reis door Brabant, Holland en Utrecht; van 16 tot 18 juli verbleef hij in Utrecht.

2. Nolten.

3. Het gaat waarschijnlijk toch om een luitstuk.

4. Misschien de twee dochters van Ursula: Margaretha (1667-1726) en Anna Ursula (1669-1749)?

5. Carolus Hacquart?

6. Anna Catharina van Renesse. Volgens het Dagboek (p. 84) ontmoette Huygens haar op weg naar Den Haag op 21 juli 1680.